

I. EEN JONGEN EN ZIJN MOEDER. BOBBY'S VERJAARDAG.
DE NIEUWE HUURDER. OVER TIJD EN VREEMDEN.

Bobby Garfields vader was een van die mannen geweest die hun haar beginnen te verliezen als ze in de twintig zijn en zo rond hun vijfenveertigste helemaal kaal zijn. Die extreme situatie was Randall Garfield bespaard gebleven doordat hij op zijn zesendertigste aan een hartaanval overleed. Hij was makelaar en blies zijn laatste adem uit op de keukenvloer van het huis van iemand anders. Toen Bobby's vader het leven liet, was de potentiële koper in de huiskamer en deed hij pogingen om met een afgesloten telefoon een ambulance te bellen. Bobby was toen drie jaar oud geweest. Hij kon zich vaag een man herinneren die hem kietelde en daarna zijn wangen en voorhoofd kuste. Hij was er tamelijk zeker van dat die man zijn vader was geweest. DIEP BETREURD, stond er op Randall Garfields grafsteen, maar zijn moeder was nooit zo treurig, en wat Bobby zelf betrof... Ach, hoe kun je iemand missen die je je nauwelijks kunt herinneren?

Acht jaar na de dood van zijn vader werd Bobby hevig verliefd op een fiets, een 26-inch-Schwinn in de etalage van de Harwich Western Auto. Op alle manieren die hij kende probeerde hij zijn moeder op de Schwinn attent te maken. Ten slotte wees hij haar op die fiets toen ze op een avond van de bioscoop naar huis liepen (de film was *Het donker boven aan de trap* geweest, en Bobby had er niet veel van begrepen maar had hem toch wel mooi gevonden, vooral die scène waarin Dorothy McGuire zich in een stoel liet ploffen en haar lange benen liet zien). Toen ze langs de winkel kwamen, merkte Bobby terloops op dat de fiets in het raam een gelukkig cadeau zou zijn voor een geluksvogel die elf jaar werd.

'Vergeet het maar,' zei ze. 'Ik kan geen fiets voor je verjaardag kopen. Je vader heeft ons nou niet bepaald verzorgd achtergelaten, weet je.'

Hoewel Randall al dood was sinds Truman president was en Eisenhower nu al bijna klaar was met zijn tweemaal vier jaar, was 'Je vader heeft ons nou niet bepaald verzorgd achtergelaten' nog steeds haar favoriete reactie op iedere suggestie van Bobby waarmee meer dan een dollar gemeoid zou zijn. Meestal ging die opmerking gepaard met een verwijten-

de blik, alsof de man niet was gestorven maar weggelopen.

Geen fiets voor zijn verjaardag. De rest van de weg naar huis dacht Bobby daar somber over na. Zijn plezier in de vreemde, warrige film die ze hadden gezien, was grotendeels verdwenen. Hij pruttelde niet tegen, probeerde zijn moeder niet over te halen – dat zou hem alleen maar op een tegenaanval komen te staan, en als Liz Garfield in de tegenaanval ging, maakte ze geen gevangenen – maar hij dacht aan de fiets die hem was ontgaan... en aan de vader die hem was ontgaan. Soms kon hij zijn vader bijna haten. Soms was er maar één ding dat hem daarvan weerhield, en dat was het misschien wel ongefundeerde maar daarom niet minder sterke gevoel dat zijn moeder wilde dat hij hem haatte. Toen ze bij het Commonwealth Park kwamen en daarlangs liepen – twee blokken verder zouden ze linksaf Broad Street nemen, waar ze woonden – zette hij zich over zijn gebruikelijke slechte voorgevoelens heen en stelde hij een vraag over Randall Garfield.

‘Heeft hij niets nagelaten, mama? Helemaal niets?’ Een week of twee eerder had hij een Nancy Drew-boek gelezen waarin de erfenis van een arme jongen achter een oude klok in een verlaten landhuis verstoppt was. Bobby geloofde niet echt dat zijn vader ergens gouden munten of zeldzame postzegels had verstoppt, maar als er iets was, konden ze dat misschien in Bridgeport verkopen. Bijvoorbeeld in een van de pandjeshuizen. Bobby wist niet precies hoe die pandjeshuizen werkten, maar hij wist hoe ze eruitzagen – er hingen drie gouden ballen aan de voorgevel. En hij wist dat de kerels van die pandjeshuizen hen graag zouden helpen. Natuurlijk was het maar een kinderdroom, maar Carol Gerber bij hem in de straat had een heel stel poppen die haar vader, die bij de marine was, haar uit het buitenland had gestuurd. Als vaders dingen gaven – en dat deden ze – zou je verwachten dat vaders soms ook iets nalieten.

Toen Bobby die vraag stelde, kwamen ze net langs een van de straatlantaarns die aan die kant van Commonwealth Park stonden, en Bobby zag de mond van zijn moeder veranderen, zoals altijd gebeurde wanneer hij de moed had om een vraag over wijlen zijn vader te stellen. Haar mond deed hem dan denken aan een tasje dat ze had: als je aan de koordjes trok, werd het gat aan de bovenkant kleiner.

‘Ik zal je vertellen wat hij heeft nagelaten,’ zei ze toen ze over Broad Street Hill omhoog begonnen te lopen. Bobby wou al dat hij het niet had gevraagd, maar natuurlijk was het nu te laat. Als je haar eenmaal aan

de gang had, kreeg je haar niet meer stil. ‘Hij heeft een kleine levensverzekering nagelaten die verlopen was in het jaar voordat hij stierf. Daar wist ik allemaal niets van, totdat hij dood was en iedereen – de begrafenisondernemer inclusief – zijn kleine deel wilde van wat ik niet had. Hij liet ook een grote stapel onbetaalde rekeningen na, die ik nu zo ongeveer heb afbetaald – de mensen hebben erg veel begrip voor mijn situatie, vooral meneer Biderman, ik kan niet anders zeggen.’

Dat was allemaal ouwe koek, even saai als verbitterd, maar toen vertelde ze Bobby iets nieuws. ‘Je vader,’ zei ze toen ze hun appartementengebouw naderden, halverwege op de helling van Broad Street Hill, ‘heeft nooit een *inside straight* laten lopen.’

‘Wat is een *inside straight*, mama?’

‘Doet er niet toe. Maar ik zal je één ding vertellen, Bobby-O: laat ik nooit zien dat je kaartspeelt om geld. Daar heb ik mijn portie wel van gehad.’

Bobby wilde nog meer vragen stellen, maar wist wel beter; als hij doorging, leverde dat hem een scheldkanonnade op. Hij bedacht dat die film, die over mensen ging die ongelukkig getrouwd waren, haar misschien van streek had gemaakt op een manier die hij als kind niet kon begrijpen. Hij zou zijn vriend John Sullivan maandag op school naar *inside straights* vragen. Bobby dacht dat het iets met pokeren te maken had maar was daar niet helemaal zeker van.

‘Er zijn huizen in Bridgeport waar ze mannen hun geld afhandig maken,’ zei ze toen ze bij hun huis waren aangekomen. ‘Domme mannen gaan daarheen. Domme mannen maken er een puinhoop van, en meestal zijn het de vrouwen van deze wereld die de boel later moeten opruimen. Nou...’

Bobby wist wat er nu kwam. De uitspraak die nu kwam, was haar grote favoriet.

‘Het leven is niet eerlijk,’ zei Liz Garfield, terwijl ze haar huissleutel pakte en de deur openmaakte van Broad Street 149 in het stadje Harwich in Connecticut. Het was april 1960, de avond ademde de geuren van de lente, en naast haar stond een magere jongen met het knalrode haar van zijn dode vader. Ze raakte zijn haar bijna nooit aan; die enkele keer dat ze hem aaide, deed ze dat meestal over zijn arm of wang.

‘Het leven is niet eerlijk,’ herhaalde ze. Ze duwde de deur helemaal open en ze gingen naar binnen.

Het was waar dat zijn moeder niet als een prinses was behandeld, en het was inderdaad erg jammer dat haar man op zesendertigjarige leeftijd op een linoleumvloer in een leeg huis aan zijn eind was gekomen, maar Bobby had soms het gevoel dat het allemaal nog erger had kunnen zijn. Er hadden bijvoorbeeld twee kinderen kunnen zijn in plaats van één. Of drie. Of zelfs vier.

Of als ze nu eens erg hard had moeten werken om hen tweeën te onderhouden? Sully's moeder werkte in de Tip-Top Bakery in de binnenstad, en in de weken dat ze de ovens moest aansteken kregen Sully-John en zijn twee oudere broers haar bijna niet te zien. Ook had Bobby de vrouwen gezien die uit de Peerless Shoe Company kwamen als de fluit van drie uur ging (hij kwam zelf om halfdrie uit school), vrouwen die allemaal veel te mager of veel te dik waren, vrouwen met bleke gezichten en vingers die een afschuwelijke kleur van oud bloed hadden, vrouwen die gebogen liepen en hun werkschoenen en -broek in draagtassen van Total Grocery hadden. Het vorig najaar had hij mannen en vrouwen buiten de stad appels zien plukken, toen hij naar een kerkbazaar ging met mevrouw Gerber en Carol en de kleine Ian (door Carol altijd Ian-de-Snot genoemd). Toen hij vroeg wat dat voor mensen waren, had mevrouw Gerber gezegd dat het migranten waren, net als sommige soorten vogels – altijd onderweg, overall oogstend wat net rijp geworden was. Bobby's moeder had een van hen kunnen zijn, maar ze was het niet.

Ze was wel iets anders, namelijk Donald Bidermans secretaresse bij Home Town Real Estate, de firma waarvoor Bobby's vader had gewerkt toen die zijn hartaanval kreeg. Bobby vermoedde dat ze die baan in eerste instantie had gekregen omdat Donald Biderman op Randall gesteld was geweest en medelijden met haar had – haar zoon amper uit de luiers en dan al weduwe – maar ze was er goed in en werkte hard. Ze werkte ook tamelijk vaak over. Bobby had zijn moeder en meneer Biderman een paar keer samen meegemaakt – de bedrijfspicknick kon hij zich het best herinneren, maar meneer Biderman had hem ook een keer naar een tandarts in Bridgeport gereden toen hij een tand had verloren tijdens een wedstrijdje op school – en die twee volwassenen keken elkaar altijd op een bepaalde manier aan. Soms belde meneer Biderman haar 's avonds op, en tijdens een van die gesprekken had ze hem Don genoemd. Maar 'Don' was oud en Bobby dacht niet vaak aan hem.

Bobby wist eigenlijk niet precies wat zijn moeder overdag (en 's avonds) op kantoor deed, maar hij had het sterke gevoel dat het beter was dan

schoenen maken of appels plukken of de ovens van de Tip-Top Bakery aansteken om halfvijf in de morgen. Bobby had het sterke gevoel dat het honderd keer beter was dan al dat andere werk. Daar kwam nog bij dat als je zijn moeder naar bepaalde dingen vroeg, je naar moeilijkheden solliciteerde. Als je bijvoorbeeld vroeg waarom ze zich wel drie nieuwe jurken van Sears, waaronder één van zijde, kon permitteren, maar niet drie maandelijks afbetalingen van \$11,50 voor de Schwinn in de etalage van Western Auto (hij was rood en zilverkleurig, en Bobby hoefde er alleen maar naar te kijken of zijn maag en darmen trokken zich al samen van verlangen). Als je dat soort vragen stelde, solliciteerde je naar gróte moeilijkheden.

Bobby zag daarvan af. Hij nam zich gewoon voor om zelf de prijs van de fiets te verdienen. Hij zou daar tot de herfst over doen, misschien zelfs tot de winter, en dan stond dat specifieke model misschien niet meer in de etalage van Western Auto, maar hij zou volhouden. De schouders eronder en de tanden op elkaar. Het leven was niet makkelijk, en het leven was niet eerlijk.

Toen het de laatste dinsdag van april Bobby's elfde verjaardag was, gaf zijn moeder hem een klein plat pakje in zilverkleurig papier. Er zat een oranje bibliotheekkaart in. Een bibliotheekkaart voor een volwassene. Vaarwel Nancy Drew, vaarwel Hardy's, vaarwel Don Winslow van de marine. Hallo alle anderen, alle verhalen vol mysterieuze warrige hartstocht zoals *Het donker boven aan de trap*. Om nog maar te zwijgen van bloederige dolken in torenkamers. (Er zaten ook mysteries en torenkamers in de verhalen over Nancy Drew en de Hardy's, maar in die boeken kwam je heel weinig bloed en nimmer enige hartstocht tegen.)

'Als je maar niet vergeet dat mevrouw Kelton van de balie een vriendin van me is,' zei mama. Ze sprak op haar gebruikelijke droge, waarschuwendende toon, maar ze was blij dat hij er blij mee was – dat kon ze zien. 'Als je iets vunzigs als *Peyton Place* of *King's Row* probeert te lenen, krijg ik dat te horen.'

Bobby glimlachte. Hij wist dat al.

'Als het die andere is, juffrouw Bemoeial, en ze vraagt wat je met een oranje kaart doet, zeg je maar tegen haar dat ze op de achterkant moet kijken. Daar staat mijn handtekening, het bewijs dat ik toestemming geef.'

'Dank je, mam. Ik vind dit geweldig.'

Ze glimlachte, bukte zich en veegde even met haar droge lippen over zijn wang. Die lippen waren alweer weg toen ze hem amper hadden aangeraakt. 'Ik ben blij dat je het leuk vindt. Als ik vroeg genoeg thuis ben, gaan we naar de Colony voor gebakken mosselen en ijs. Wat je taart betreft, zul je tot het weekend moeten wachten; ik heb van de week geen tijd om hem te bakken. Nou, je jas aan en de deur uit, jochie. Anders kom je te laat op school.'

Ze gingen de trap af en kwamen samen op de verandatrapp. Er stond een Town Taxi langs de trottoirband. Een man in een popeline jasje boog zich naar het passagiersraam en betaalde de chauffeur. Achter hem had hij nogal wat bagage en papieren tassen staan, het soort zakken met handgrepen.

'Dat moet de man zijn die de kamer op de tweede verdieping heeft gehuurd,' zei Liz. Haar mond had de verkleintruc weer gedaan. Ze stond boven aan de verandatrapp en keek taxerend naar het smalle achterste van de man, dat naar hen toe was gekeerd omdat hij met de taxichauffeur bezig was. 'Ik vertrouw mensen niet die hun spullen in papieren tassen verhuizen. Ik vind het slonzig als iemand zijn dingen in een papieren tas heeft.'

'Hij heeft ook koffers,' zei Bobby, maar zijn moeder hoefde hem er niet op te wijzen dat de drie kleine koffertjes van de nieuwe huurder niet veel voorstelden. Het waren drie ongelijke koffers en ze zagen eruit alsof ze door iemand in een slecht humeur vanuit Californië naar hun deel van het land waren geschopt.

Bobby en zijn moeder liepen het betonpad af. De taxi reed weg. De man in het popeline jasje draaide zich om. Bobby onderscheidde grofweg drie categorieën van mensen: kinderen, volwassenen en oude mensen. Oude mensen waren volwassenen met wit haar. De nieuwe huurder behoorde tot de derde categorie. Zijn gezicht was mager en zag er vermoeid uit. Het was niet gerimpeld (behalve bij zijn fletse blauwe ogen), maar diep doorgroefd. Zijn witte haar was babyfijn en had zich al een heel eind van zijn voorhoofd met levertvlekken teruggetrokken. Hij was lang en krom op een bepaalde manier die Bobby aan Boris Karloff deed denken, in de Shock Theater-films die je op vrijdagavond om halftwaalf op WPX kon zien. Onder het popeline jasje zaten goedkope arbeiderskleden die hem te groot leken. Hij droeg versleten schoenen van Corduans leer.

'Hallo, mensen,' zei hij. Zo te zien kostte zijn glimlach hem nogal wat

moeite. 'Mijn naam is Theodore Brautigan. Ik kom hier een tijdje wonen.'

Hij stak Bobby's moeder zijn hand toe, en ze raakte hem alleen maar heel even aan. 'Ik ben Elizabeth Garfield. Dit is mijn zoon Robert. U zult ons moeten excuseren, meneer Brattigan...'

'Het is Brautigan, mevrouw, maar ik zou het op prijs stellen als u en uw zoon me gewoon Ted noemden.'

'Ja, nou, Robert is laat voor school en ik ben laat voor mijn werk. Aangenaam kennis met u te maken, meneer Brattigan. Schiet op, Bobby. *Tempus fugit.*'

Ze begon de straat af te lopen naar de binnenstad; Bobby begon heuvelopwaarts (en in een langzamer tempo) naar de Harwich Elementary aan Asher Avenue te lopen. Na drie of vier stappen bleef hij staan en keek achterom. Hij vond dat zijn moeder onbeleefd tegen meneer Brautigan was geweest, dat ze zich kapsonesachtig had gedragen. In zijn kleine vriendenkring waren kapsones zo ongeveer het ergste dat je kon hebben. Carol had de pest aan mensen met kapsones, en Sully-John ook. Meneer Brautigan zou wel al halverwege over het pad zijn, maar als dat niet zo was, wilde Bobby naar hem glimlachen om hem te laten weten dat minstens één lid van de familie Garfield geen kapsones had.

Zijn moeder was ook blijven staan en keek ook achterom. Niet omdat ze meneer Brautigan nog eens wilde zien; dat idee kwam geen moment bij Bobby op. Nee, ze keek om naar haar zoon. Ze had geweten dat Bobby zich zou omdraaien voordat hij dat zelf wist, en bij dat besef trok er plotseling een wolk over zijn gebruikelijke zonnige natuur. Soms zei ze dat er nog eerder sneeuw in Sarasota zou vallen dan dat Bobby haar te slim af zou zijn, en misschien had ze daar wel gelijk in. Hoe oud moest je trouwens zijn om je moeder te slim af te zijn? Twintig? Dertig? Of moest je wachten tot ze oud was en een beetje kippensoeperig in haar hoofd werd?

Meneer Brautigan was nog niet het pad opgelopen. Hij stond nog aan de trottoirkant met een koffer in elke hand en de derde koffer onder zijn rechterarm (de drie papieren draagtassen had hij op het gras van 149 Broad gezet), meer dan ooit gebukt onder het gewicht. Hij stond precies tussen hen in, als een tolhek of zoiets.

Liz Garfield keek hem voorbij, recht in de ogen van haar zoon. *Ga dan, zeiden die ogen. Niks zeggen. Hij is nieuw, een man van ergens of nergens, en hij komt hier aanzetten met de helft van zijn spullen in draagtas-*

sen. Niks zeggen, Bobby. Gewoon doorlopen.

Maar dat deed hij niet. Misschien deed hij het niet omdat hij een bibliotheekkaart in plaats van een fiets voor zijn verjaardag had gekregen. ‘Het was leuk u te ontmoeten, meneer Brautigan,’ zei Bobby. ‘Ik hoop dat het u hier bevalt. Tot ziens.’

‘Ik wens je een leuke dag op school, jongen,’ zei meneer Brautigan. ‘Je moet veel leren. Je moeder heeft gelijk – *tempus fugit*.’

Bobby keek zijn moeder aan om te zien of ze hem zijn opstandigheid zou vergeven nu de man haar enigszins had gevleid, maar mams mond vertrok geen spier. Ze draaide zich om en begon de straat af te lopen zonder nog een woord te zeggen. Bobby ging zijn eigen kant op, blij dat hij met de vreemdeling had gesproken, al zou zijn moeder nog wel zorgen dat hij daar spijt van kreeg.

Toen hij Carol Gerbers huis naderde, haalde hij de oranje bibliotheekkaart te voorschijn en keek ernaar. Het was geen 26-inch-Schwinn, maar het was toch wel een goed cadeau. Een geweldig cadeau zelfs. Een hele wereld van boeken die hij kon verkennen, en wat gaf het als die kaart maar twee of drie dollar had gekost? Zeiden ze niet dat het om het idee ging en niet om het cadeau?

Nou... Dat zei zijn moeder altijd.

Hij draaide de kaart om. Op de achterkant stond in haar krachtige handschrift het volgende geschreven: ‘*Aan wie dit aangaat: dit is de bibliotheekkaart van mijn zoon. Hij heeft mijn toestemming om drie boeken per week uit de volwassenenafdeling van de bibliotheek van Harwich te lenen.*’ Haar handtekening stond eronder: *Elizabeth Penrose Garfield*.

Onder haar naam had ze, als een ps, nog geschreven: *Robert is zelf verantwoordelijk voor eventuele boetes*.

‘De jarige Job!’ riep Carol Gerber; hij schrok ervan. Ze rende achter de boom vandaan, waar ze op de loer had gestaan. Ze sloeg haar armen om zijn hals en gaf hem een smakzoen op zijn wang. Bobby kreeg een kleur en keek of iemand het had gezien – jesus, ook zonder smakzoenen was het al moeilijk genoeg om bevriend te zijn met een meisje – maar dat was niet zo. De gebruikelijke ochtendstroom van leerlingen bewoog zich schoolwaarts door Asher Avenue naar de top van de heuvel, maar hier beneden waren ze alleen.

Bobby boende over zijn wang.

‘Kom nou, je vond het fijn,’ zei ze lachend.

‘Nietes,’ zei Bobby, al had ze gelijk.

‘Wat heb je voor je verjaardag gekregen?’

‘Een bibliotheekkaart.’ Bobby liet hem aan haar zien. ‘Een bibliotheekkaart voor volwâssenen.’

‘Wat goed!’ Zag hij medelijden in haar ogen? Waarschijnlijk niet. En wat dan nog? ‘Hier. Voor jou.’ Ze gaf hem een Hallmark-envelop waar zijn naam op stond. Ze had er ook wat hartjes en teddyberen op geplakt.

Bobby maakte de envelop met enige schroom open. Hij zei tegen zichzelf dat hij de kaart altijd diep in zijn achterzak kon stoppen als hij sentimenteel was.

Maar dat was hij niet. Misschien een beetje babyachtig (een jongen met een Stetson-hoed op een paard, HARTELIJK GEFELICITEERD COWBOY in letters die op hout moesten lijken), maar niet sentimenteel. *Veel liefs, Carol* was een beetje sentimenteel, maar ze was natuurlijk een meisje, dus wat deed je eraan?

‘Dank je.’

‘Het is nogal een babykaart, dat weet ik, maar de andere waren nog erger,’ zei Carol op zakelijke toon. Een eindje verder in de straat stond Sully-John op hen te wachten. Hij was uit alle macht met zijn Bo-lo Bouncer bezig, liet het ding onder zijn rechterarm door gaan, onder zijn linkerarm door, achter zijn rug langs. Hij probeerde het niet meer tussen zijn benen door te laten zwaaien; dat had hij een keer op het schoolplein geprobeerd en toen had hij zichzelf een oplawaai tegen zijn ballen verkocht. Sully had het uitgeschreeuwd. Bobby en een paar andere kinderen hadden gelachen tot de tranen hun in de ogen stonden. Carol en drie van haar vriendinnen waren aan komen rennen om te vragen wat er aan de hand was, en de jongens zeiden allemaal dat er niets was – Sully-John had dat ook gezegd, al was hij bleek geweest en had hij bijna gehuild. *Jongens zijn jengels*, had Carol bij die gelegenheid gezegd, maar volgens Bobby meende ze dat niet. Dan zou ze niet op hem afgesprongen zijn en hem gekust hebben, zoals ze had gedaan, en het was een goede kus geweest ook, een smakzoen. Eigenlijk nog beter dan de kus die hij van zijn moeder had gekregen.

‘Het is geen babykaart,’ zei hij.

‘Nee, maar wel bijna,’ zei ze. ‘Ik dacht erover om je een kaart voor volwassenen te geven, maar man, die zijn pas sentimenteel!’

‘Dat weet ik,’ zei Bobby.

‘Word je een sentimentele volwassene, Bobby?’

‘Ik hoop van niet,’ zei hij. ‘En jij?’

‘Nee. Ik word als mijn moeders vriendin Rionda.’

‘Rionda is nogal dik,’ zei Bobby aarzelend.

‘Ja, maar ze is tof. Ik wil die tofheid zonder het vet.’

‘We hebben een nieuwe huurder in ons gebouw. De kamer op twee hoog. Mijn mama zegt dat het daar erg heet is.’

‘O ja? Wat voor iemand?’ Ze giechelde. ‘Is het een toffe gozer?’

‘Hij is oud,’ zei Bobby, en toen dacht hij even na. ‘Maar hij had een interessant gezicht. Mijn moeder had meteen een hekel aan hem omdat hij sommige van zijn spullen in draagtassen had.’

Sully-John kwam bij hen. ‘Hartelijk gefeliciteerd, ouwe rukker,’ zei hij, en hij sloeg Bobby op de rug. ‘Rukker’ was de laatste tijd Sully-Johns favoriete woord; dat van Carol was ‘tof’; Bobby had even geen favoriet woord, al vond hij dat ‘blitzig’ wel iets had.

‘Als je lelijke woorden gebruikt, loop ik niet met je mee,’ zei Carol.

‘Goed,’ zei Sully-John inschikkelijk. Carol had pluizig blond haar en zag eruit als een van de Bobbsey Twins die wat ouder was geworden. John Sullivan was lang en had zwart haar en groene ogen. Een Joe Hardy-type. Bobby Garfield liep tussen hen in en was zijn neerslachtigheid alweer vergeten. Het was zijn verjaardag en hij was bij vrienden en het leven was goed. Hij stopte Carols verjaardagskaart in zijn achterzak en zijn nieuwe bibliotheekkaart diep in zijn zijzak, waar hij niet uit kon vallen of gestolen kon worden. Carol begon te huppelen. Sully-John zei dat ze daarmee moest ophouden.

‘Waarom?’ vroeg Carol. ‘Ik hou van huppelen.’

‘Ik hou van “rukker” zeggen, maar ik doe het niet als jij het niet wilt,’ antwoordde Sully-John in alle redelijkheid.

Carol keek Bobby aan.

‘Huppelen is een beetje babyachtig, Carol,’ zei Bobby vergoelijkend, en toen haalde hij zijn schouders op. ‘Maar je mag het gerust doen. Wij vinden het niet erg, hè, S-J?’

‘Nee,’ zei Sully-John, en hij ging weer met de Bo-lo Bouncer aan de gang. Van achteren naar voren, van boven naar beneden, wap-wap-wap.

Carol huppelde niet meer. Ze liep tussen hen in en fantaseerde dat ze Bobby Garfields vriendin was, dat Bobby een rijbewijs en een Buick had en ze naar Bridgeport gingen, naar de wkw Rock and Roll Extravaganza. Ze vond Bobby heel erg tof. Het tofste aan hem was dat hij het zelf niet wist.

Om drie uur kwam Bobby thuis van school. Hij had er eerder kunnen zijn, maar in het kader van zijn campagne 'Een-Fiets-Voor-Thanksgiving' zocht hij naar statiegeldflessen, en hij maakte daarvoor een omweg door een terrein met veel struikgewas bij Asher Avenue. Hij vond drie Rheingolds en een Nehi. Niet veel, maar ja, acht cent was acht cent. 'Een cent is het begin van de honderdduizend,' was ook een van zijn moeders gezegden.

Bobby waste zijn handen (een paar van die flessen waren nogal vies geweest), pakte iets lekkers uit de koelkast, las een paar oude *Superman*-stripboekjes, pakte nog iets lekkers uit de koelkast en keek toen naar *American Bandstand*. Hij belde Carol om haar te vertellen dat Bobby Darin kwam – ze vond Bobby Darin hartstikke tof, vooral de manier waarop hij onder het zingen van 'Queen of the Hop' met zijn vingers knipte – maar ze wist het al. Ze keek met drie of vier van haar stomme vriendinnen; die zaten op de achtergrond als idioten te giechelen. Dat geluid deed Bobby aan vogeltjes in een dierenwinkel denken. Op de tv liet Dick Clark intussen zien hoeveel puistjesvet één Stri-Dex Medicated Pad kon wegeven.

Mam belde om vier uur. Meneer Biderman wilde dat ze overwerkte, zei ze. Ze vond het jammer, maar het verjaardagsetentje in de Colony ging niet door. Er stond nog wat stoofschotel in de koelkast; dat kon hij nemen en ze zou om acht uur thuis zijn om hem in te stoppen. En in godsnaam, Bobby, vergeet niet het gas uit te zetten als je klaar bent met de stoofschotel.

Toen Bobby naar de televisie terugliep, voelde hij zich niet echt verast maar wel teleurgesteld. In *Bandstand* stelde Dick nu het Rate-a-Record-panel voor. Bobby vond dat de man die in het midden zat eruitzag alsof hij wel een levenslange voorraad Stri-Dex-watten kon gebruiken.

Hij greep in zijn broekzak en haalde de nieuwe oranje bibliotheekkaart te voorschijn. Meteen voelde hij zich wat beter. Hij hoefde niet met een stel oude stripboeken voor de televisie te zitten, als hij dat niet wilde. Hij kon naar de bibliotheek gaan en zijn nieuwe kaart inwijden – zijn nieuwe kaart voor volwassenaars. Juffrouw Bemoeial zou achter de balie staan, alleen heette ze in het echt juffrouw Harrington en vond Bobby haar erg mooi. Ze had parfum op. Dat rook hij altijd op haar huid en in haar haar, vaag en zoet, als een mooie herinnering. En hoewel Sully-John op dat moment naar tromboneles zou zijn, kon Bobby na de bibliotheek naar zijn huis toe gaan en misschien konden ze dan een balletje overgooien.

En, dacht hij, ik kan met die flessen naar Spicer's gaan – ik moet van de zomer een fiets verdienen.

Plotseling leek het leven hem machtig interessant.

Sully's moeder nodigde Bobby uit om te blijven eten, maar hij bedankte haar en zei dat hij beter naar huis kon gaan. Hij zou liever mevrouw Sullivans gebraden vlees en knapperige gebakken aardappeltjes hebben gehad dan wat thuis op hem lag te wachten, maar een van de eerste dingen die zijn moeder zou doen als ze thuiskwam van kantoor was in de koelkast kijken of de Tupperware met het restje stoofschotel weg was. Was het niet weg, dan zou ze Bobby vragen wat hij voor avondeten had gehad. Ze zou die vraag heel kalm, ja zelfs nonchalant stellen. Als hij tegen haar zei dat hij bij Sully-John had gegeten, zou ze knikken, hem vragen wat ze hadden gehad en of er een toetje was geweest, en ook of hij mevrouw Sullivan had bedankt. Misschien ging ze zelfs met hem op de bank zitten en deelde ze een kommetje ijs met hem terwijl ze naar *Sugarfoot* op de tv keken. Alles zou in orde zijn – maar niet heus. Uiteindelijk zou ze het hem betaald zetten. Er kon een dag of twee overheen gaan, zelfs een week, maar het zou gebeuren. Bobby wist dat bijna zonder te weten dat hij het wist. Ongetwijfeld moest ze echt overwerken, maar dat hij op zijn verjaardag in zijn eentje een restje stoofschotel moest eten, was ook zijn straf omdat hij met de nieuwe huurder had gepraat. Als hij onder die straf uit probeerde te komen, zou ze dat op een soort rekening zetten, als geld bij de spaarbank.

Toen Bobby van Sully-John terugkwam, was het kwart over zes en begon het donker te worden. Hij had twee nieuwe boeken te lezen, een Pery Mason met de titel *De zaak van de fluwelen klauwen* en een sciencefictionroman van Clifford Simak, *Ring rond de zon*. Ze leken hem allebei blitzig, en juffrouw Harrington had het hem helemaal niet moeilijk gemaakt. Integendeel: ze had tegen hem gezegd dat hij boven zijn niveau las en dat hij dat moest volhouden.

Toen hij van S-J naar huis liep, verzoon Bobby een verhaal waarin hij en juffrouw Harrington op een cruiseboot zaten die zonk. Ze waren de enige twee overlevenden en wisten aan de verdrinkingsdood te ontsnappen doordat ze een reddingsband met het opschrift *ss Lusitanic* vonden. Ze spoelden aan op een eilandje met palmbomen en jungles en een vulkaan, en toen ze op het strand lagen, huiverde juffrouw Harrington en zei ze dat ze het koud had, zo koud, kon hij zijn armen niet om haar

heen slaan om haar te verwarmen, en natuurlijk kon en deed hij dat, het is me een genoegen, mevrouw Harrington, en toen kwamen de inboorlingen uit de jungle, en eerst leken ze vriendelijk, maar het bleek dat het kannibalen waren die op de hellingen van de vulkaan leefden en hun slachtoffers doodden op een veld met een kring van schedels eromheen, dus het zag er niet best voor hen uit, maar net toen hij en juffrouw Harrington naar de kookpot werden getrokken, begon de vulkaan te rommelen en...

‘Hallo, Robert.’

Bobby keek op. Hij schrok nog meer dan toen Carol Gerber achter die boom vandaan was komen rennen om een verjaardagssmakzoen op zijn wang te drukken. Het was de nieuwe huurder. Hij zat op de bovenste tree van de verandatrapp een sigaret te roken. Hij had zijn oude versleten schoenen verwisseld voor een paar oude versleten pantoffels en had zijn popeline jasje uitgetrokken – het was een warme avond. Zo te zien voelde hij zich al thuis.

‘O, meneer Brautigan. Hallo.’

‘Ik wilde je niet aan het schrikken maken.’

‘U hebt me niet...’

‘Ik denk van wel. Je was duizend kilometer ver weg. En noem me Ted. Alsjeblieft.’

‘Goed.’ Maar Bobby wist niet of hij de man wel Ted kon noemen. Dat hij een volwassene (en zeker een oude volwassene) bij de voornaam zou noemen, was niet alleen in strijd met wat zijn moeder hem had geleerd maar ook met zijn eigen gevoel.

‘Was het leuk op school? Heb je nieuwe dingen geleerd?’

‘Ja.’ Bobby verplaatste zijn gewicht van de ene naar de andere voet; verlegde zijn nieuwe boeken naar zijn andere hand.

‘Wil je even bij me komen zitten?’

‘Ja, maar ik kan niet lang blijven. Ik heb dingen te doen.’ Vooral eten te doen – het restje stoofschotel waar hij inmiddels trek in begon te krijgen.

‘Absoluut. Dingen te doen en *tempus fugit*.’

Toen Bobby naast meneer Brautigan – Ted – op de verandatrapp ging zitten en de geur van zijn Chesterfield rook, dacht hij dat hij nog nooit een man had gezien die er zo moe uitzag als deze. Dat kon toch niet door de verhuizing komen? Hoe moe kon je worden als je alleen maar drie kleine koffers en drie draagtassen te verhuizen had? Misschien kwamen

er later nog mannen met spullen in een vrachtwagen, maar Bobby dacht eigenlijk van niet. Het was maar één kamer – een grote, maar evengoed één kamer met een keuken aan de ene kant en de rest aan de andere kant. Hij en Sully-John waren de trap opgegaan om in die kamer rond te kijken toen de oude juffrouw Sidley een beroerte had gehad en bij haar dochter was gaan wonen.

‘*Tempus fugit* betekent: de tijd vliegt,’ zei Bobby. ‘Mijn moeder zegt het vaak. Ze zegt ook dat de tijd en het tij op niemand wachten en dat de tijd alle wonden heelt.’

‘Je moeder is een vrouw met veel gezegden, nietwaar?’

‘Ja,’ zei Bobby, en bij de gedachte aan al die gezegden voelde hij zich plotseling moe. ‘Veel gezegden.’

‘Ben Jonson noemde de tijd de ouwe kale bedrieger,’ zei Ted Brautigan. Hij nam een diepe trek van zijn sigaret en blies twee straaltjes rook uit door zijn neus. ‘En Boris Pasternak zegt dat we de gevangenen van de tijd zijn, de gijzelaars van de eeuwigheid.’

Bobby keek gefascineerd naar hem en dacht even niet aan zijn lege buik. Hij vond het een prachtig idee dat de tijd een ouwe kale bedrieger was – dat was absoluut en volkomen juist, al zou hij niet kunnen zeggen waarom – en maakte het feit dat je dat niet kon zeggen het niet juist een extra mooi gezegde? Het was als een ding in een ei, of een schaduw achter matglas.

‘Wie is Ben Jonson?’

‘Een Engelsman, al vele jaren dood,’ zei meneer Brautigan. ‘Egocentrisch en gek op geld, schijnt het, en ook geneigd tot flatulentie. Maar...’

‘Wat is dat? Flatulentie?’

Ted stak zijn tong tussen zijn lippen en maakte een kort maar erg realistisch scheetgeluid. Bobby bracht zijn handen naar zijn mond en giechelde in de kom van zijn vingers.

‘Kinderen denken dat scheten grappig zijn,’ zei Ted Brautigan, en hij knikte. ‘Ja. Maar voor een man van mijn leeftijd horen ze alleen maar bij de steeds vreemdere gang van zaken in het leven. Overigens heeft Ben Jonson tussen zijn scheten door veel wijze dingen gezegd. Niet zoveel als doctor Johnson – Samuel Johnson, bedoel ik nu – maar toch nog een heleboel.’

‘En Boris...’

‘Pasternak. Een Rus,’ zei meneer Brautigan laatdunkend. ‘Van geen belang, denk ik. Mag ik je boeken zien?’

Bobby gaf ze aan hem. Meneer Brautigan (Ted, zei hij tegen zichzelf, je moet hem Ted noemen) gaf de Perry Mason na een vluchtige blik op de titel aan hem terug. De roman van Clifford Simak hield hij langer vast. Eerst tuurde hij door sigarettenrook die voor zijn ogen opkringelde naar het omslag en toen bladerde hij in het boek. Hij knikte.

‘Dit heb ik gelezen,’ zei hij. ‘Voordat ik hierheen kwam, had ik veel tijd om te lezen.’

‘O ja?’ zei Bobby enthousiast. ‘Is het goed?’

‘Een van zijn beste boeken,’ antwoordde meneer Brautigan – Ted. Hij keek zijdelings naar Bobby, zijn ene oog open, het andere nog dichtgeknepen tegen de rook. Daardoor leek hij tegelijk wijs en mysterieus, als een niet helemaal betrouwbaar personage in een detectivefilm. ‘Maar weet je zeker dat je dit kunt lezen? Je kunt niet veel ouder dan twaalf zijn.’

‘Ik ben elf,’ zei Bobby. Hij was blij dat Ted dacht dat hij misschien al twaalf was. ‘Vandaag elf geworden. Ik kan het lezen. Ik kan het misschien niet allemaal begrijpen, maar als het een goed verhaal is, zal ik het mooi vinden.’

‘Je bent jarig!’ zei Ted, die zo te zien onder de indruk was. Hij nam een laatste trek van zijn sigaret en wierp hem toen weg. De sigaret kwam op het betonpad terecht en liet vonken wegschieten. ‘Hartelijk gefeliciteerd, beste Robert!’

‘Bedankt. Alleen heb ik liever dat ze Bobby zeggen.’

‘Bobby dan. Ga je ergens heen om het te vieren?’

‘Nee, mijn moeder moet overwerken.’

‘Wil je dan naar mijn kamer komen? Ik heb niet veel, maar ik kan een blik opentrekken. En ik heb misschien nog wat pasteitjes...’

‘Bedankt, maar mam heeft wat eten voor me achtergelaten. Dat moet ik opeten.’

‘Ik begrijp het.’ En wonder boven wonder zag hij ernaar uit dat hij het inderdaad begreep. Ted gaf *Ring rond de zon* aan Bobby terug. ‘In dit boek,’ zei hij, ‘komt Simak met het idee dat er een aantal werelden als de onze bestaat. Niet andere planeten maar andere Aarden, parallelle Aarden, in een soort ring rond de zon. Een fascinerend idee.’

‘Ja,’ zei Bobby. Hij kende parallelle werelden uit andere boeken. Ook uit de stripverhalen.

Ted Brautigan keek hem nu peinzend, speculatief aan.

‘Wat is er?’ vroeg Bobby, die plotseling verlegen werd. *Zie je iets groens?* zou zijn moeder hebben gezegd.

Een ogenblik dacht hij dat Ted niets zou antwoorden – het leek wel of hij in een diepe, verdovende gedachtegang was weggezakt. Toen schudde hij zichzelf als het ware heen en weer en ging rechtop zitten. ‘Niets,’ zei hij. ‘Ik heb een ideeetje. Zou je misschien wat extra geld willen verdienen? Niet dat ik veel heb, maar...’

‘Ja! Allemachies, ja!’ *Ik spaar voor een fiets*, voegde hij er bijna aan toe, maar toen hield hij zich in. *Beter gezwegen dan de mond verbrand*, was ook een van zijn moeders gezegden. ‘Ik wil zo ongeveer alles wel doen!’

Ted Brautigam keek tegelijk geschrokken en geamuseerd. Op de een of andere manier was het of er een deur openging naar een ander gezicht. Bobby kon zien dat, ja, dat de oude man eens een jonge man was geweest. Misschien ook nog een man met een beetje bravoure. ‘Zoiets kun je beter niet tegen een vreemde zeggen,’ zei hij, ‘en al noemen we elkaar nu Bobby en Ted – een goed begin – we zijn nog steeds vreemden voor elkaar.’

‘Heeft een van die Johnson-kerels iets over vreemden gezegd?’

‘Niet dat ik me herinner, maar in de bijbel staat er wel iets over: “Want ik ben een vreemde bij U, een bijwoner. Straft mij niet, opdat ik nieuwe kracht mag vinden eer ik heenga...”’ Teds stem stierf even weg. Het plezier was van zijn gezicht verdwenen en hij leek weer oud. Toen werd zijn stem krachtiger en maakte hij het citaat af: “... eer ik heenga, en niet meer ben.” De Psalmen. Ik weet niet meer welke.’

‘Nou,’ zei Bobby, ‘ik zou niemand vermoorden of bestelen, dat niet, maar ik wil echt wel wat geld verdienen.’

‘Laat me eens nadenken,’ zei Ted. ‘Laat me eens nadenken.’

‘Ja. Maar als het klusjes of zoiets zijn, sta ik klaar. Dat kan ik meteen al zeggen.’

‘Klusjes? Misschien. Al is dat niet het woord dat ik zou hebben gekozen.’ Ted sloeg zijn knokige armen om zijn nog knokiger knieën en keek over het gazon naar Broad Street. Het begon donker te worden; Bobby’s favoriete deel van de avond was aangebroken. De auto’s die voorbijreden hadden hun stadslicht aan, en ergens op Asher Avenue riep mevrouw Sigsby haar tweeling naar huis omdat het etenstijd was. Op dit uur van de dag – en ’s morgens vroeg, als hij op de wc was en in de pot urineerde terwijl het zonlicht door het kleine raampje in zijn halfopen ogen viel – voelde Bobby zich een droom in het hoofd van iemand anders.

‘Waar woonde u voordat u hier kwam, meneer... Ted?’

‘Ergens waar het niet zo prettig was,’ zei hij. ‘Lang niet zo prettig. Hoe lang woon jij hier al, Bobby?’

‘Zo lang als ik me kan herinneren. Sinds mijn vader stierf, toen ik drie was.’

‘En je kent iedereen in de straat? Of tenminste in dit blok van de straat?’

‘Ja, zo ongeveer.’

‘Je zou vreemden er zo uitpikken. Bijwoners. Gezichten van onbekenden.’

Bobby glimlachte en knikte. ‘Ja, ik denk van wel.’

Hij wachtte af waartoe dit zou leiden – het was interessant – maar blinkbaar ging het niet verder. Ted stond langzaam en voorzichtig op. Bobby hoorde kleine botjes kraken in zijn rug toen hij zijn handen daarheen bracht en zich uitrekte. Zijn hele gezicht was vertrokken van pijn.

‘Kom,’ zei hij. ‘Het wordt kil. Ik ga met je naar binnen. Jouw sleutel of de mijne?’

Bobby glimlachte. ‘Je zou die van jou kunnen inwijden.’

Ted – het was gemakkelijker hem als Ted te zien – haalde een sleutelring uit zijn zak. Die bevatte alleen de sleutels van de voordeur en van zijn kamer. Ze glommen allebei van de nieuwigheid, de kleur van doublé. Bobby’s eigen twee sleutels waren dof en zaten onder de krassen. Hoe oud was Ted? vroeg hij zich weer af. Minstens zestig. Een man van zestig met maar twee sleutels in zijn zak. Dat was vreemd.

Ted maakte de voordeur open en ze kwamen in de grote donkere hal met de paraplubak en het oude schilderij van Lewis en Clark die over het Amerikaanse Westen uitkeken. Bobby ging naar de deur van de woning van de Garfields en Ted ging naar de trap. Daar bleef hij even met zijn hand op de leuning staan. ‘Dat boek van Simak is een geweldig verhaal,’ zei hij. ‘Maar niet zo erg goed geschreven. Niet slecht, dat wil ik niet zeggen, maar neem van mij aan dat er betere boeken zijn.’

Bobby wachtte.

‘Er zijn ook boeken die erg goed geschreven zijn maar waarvan de verhalen niet erg goed zijn. Lees soms voor het verhaal, Bobby. Word niet als de boekensnobs die dat niet doen. Lees soms voor de woorden – de taal. Word niet als de op-veilig-spelers die dát niet doen. Maar als je een boek vindt met een goed verhaal en goede woorden, moet je dat boek in ere houden.’

‘Zijn er veel van die boeken, denk je?’ vroeg Bobby.

‘Meer dan de boekensnobs en op-veilig-spelers denken. Veel meer. Misschien geef ik je er een. Een laat verjaarscadeau.’

‘Dat hoeft je niet te doen.’

‘Nee, maar misschien doe ik het wel. En ik wens je een prettige verjaardag.’

‘Dank je. Het is een geweldige dag geweest.’ Toen ging Bobby de woning in, warmde de stoofschotel op (en dacht eraan het gas uit te zetten toen de stoofschotel begon te borrelen, en ook om de pan in de gootsteen in de week te zetten) en at zijn avondeten in zijn eentje, lezend in *Ring rond de zon* en met de televisie als gezelschap. Hij hoorde nauwelijks Chet Huntley en David Brinkley het avonduieuws voorlezen. Wat het boek betrof, had Ted gelijk; het was een schitterend boek. De woorden leken hem ook goed, al veronderstelde hij dat hij daar nog niet veel ervaring mee had.

Ik zou graag zo'n verhaal willen schrijven, dacht hij toen hij eindelijk het boek sloot en op de bank neerplofte om naar *Sugarfoot* te kijken. *Ik vraag me af of ik dat ooit zal kunnen*.

Misschien. Het zou kunnen. Per slot van rekening moest iemand verhalen schrijven, zoals er ook iemand moest zijn die de buizen kwam repareren als ze bevroren waren of de lampen van de straatlantaarns in Commonwealth Park moest vervangen als ze waren opgebrand.

Een uur of zo later, toen Bobby *Ring rond de zon* had opgepakt en weer was gaan lezen, kwam zijn moeder binnen. Haar lipstick was een beetje uitgesmeerd bij haar mondhoek en haar onderjurk hing een beetje scheef. Bobby dacht erover om dat tegen haar te zeggen maar herinnerde zich toen dat ze er een hekel aan had als iemand tegen haar zei ‘dat het daar beneden sneeuwde’. Trouwens, wat gaf het? Haar werkdag was voorbij en zoals ze zelf soms zei: er is hier niemand behalve wij kuikens.

Ze keek in de koelkast om er zeker van te zijn dat het restje stoofschotel weg was, keek naar het gasstel om er zeker van te zijn dat het uit was, keek in de gootsteen om er zeker van te zijn dat de pan en het Tupperware-bakje in afwaswater stonden te weken. Toen kuste ze hem op zijn slaap, een vluchtige beroering in het voorbijgaan, en ging naar haar slaapkamer om haar kantoorkleding en kousen uit te trekken. Ze maakte de indruk dat ze met haar gedachten heel ergens anders was. Ze vroeg niet of hij een fijne verjaardag had gehad.

Later liet hij haar Carols kaart zien. Zijn moeder wierp er een blik op zonder hem echt te zien, zei dat de kaart ‘leuk’ was en gaf hem terug.

Toen zei ze hem zich te gaan wassen, zijn tanden te poetsen en naar bed te gaan. Bobby deed dat. Hij vertelde haar niet over zijn interessante gesprek met Ted. Als ze in zo'n stemming was, zou dat haar alleen maar kwaad maken. Het was beter dat hij haar op een afstand hield, dat hij haar zo lang als nodig was aan haar eigen gedachten overliet, haar de tijd gaf om bij te draaien. Toch merkte hij, terwijl hij zijn tanden poetste en daarna in bed stapte, dat die sombere stemming weer over hem kwam. Soms was het bijna of hij naar haar hunkerde, en ze wist daar niets van.

Hij stak vanuit zijn bed zijn arm uit en sloot de deur om het geluid van een of andere oude film niet te horen. Hij deed het licht uit. En toen, net toen hij in slaap begon te vallen, kwam ze binnen. Ze ging op de rand van zijn bed zitten en zei dat het haar speet dat ze die avond zo nors was geweest, maar het was druk geweest op kantoor en ze was moe. Soms was het daar net een gekkenhuis, zei ze. Ze streek met haar vinger over zijn voorhoofd en kuste hem daar; hij huiverde even. Hij ging rechtop zitten en sloeg zijn armen om haar heen. Ze verstijfde even toen hij haar aanraakte, maar liet hem toen begaan. Ze drukte hem zelfs even tegen zich aan. Misschien kon hij haar nu over Ted vertellen. Of tenminste een beetje.

'Toen ik thuiskwam van de bibliotheek, heb ik met meneer Brautigan gepraat,' zei hij.

'Met wie?'

'De nieuwe huurder op de tweede verdieping. Hij vroeg me hem Ted te noemen.'

'Dat doe je niet – geen denken aan! Het is een wildvreemde man.'

'Hij zei dat een volwassen bibliotheekkaart een erg mooi cadeau was voor een kind.'

Ted had helemaal niet zoiets gezegd, maar Bobby kende zijn moeder lang genoeg om te weten wat werkte en wat niet.

Ze ontspande enigszins. 'Heeft hij gezegd waar hij vandaan komt?'

'Ergens waar het niet zo prettig was als hier, zei hij, geloof ik.'

'Nou, dan weten we nog niet veel, hè?' Bobby had zijn armen nog om haar heen. Hij had die omhelzing met gemak nog een uur kunnen volhouden. Hij rook haar White Rain-shampoo en Aqua-Net-versteviger en de aangename geur van tabak in haar adem. Maar ze maakte zich van hem los en liet hem weer op het bed zakken. 'Wel, als hij je vriend wordt – je volwassen vriend – moet ik hem ook maar een beetje leren kennen.'

'Nou...'